

CONDOR
ARCHAEOLOGICAL RESEARCH

McDonald's te Bilzen
(gem. Bilzen)

***Archeologisch vooronderzoek door middel van
verkennende boringen***

T. Deville & S. Houbrechts

Condor Rappporten i'N

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave	3
2. Colofon	4
3. Administratieve gegevens	5
3.1. Onderzoeksgegevens	5
3.2. Locatiegegevens	5
4. Inleiding	7
4.1. Onderzoekskader	7
4.2. Onderzoeksteam	7
4.3. Dankwoord	7
4.4. Uitwerking en rapportage	8
5. Onderzoeksstrategie	9
6. Onderzoeksresultaten	10
7. Aanbevelingen	12

Bijlagen

Bijlage 1: Boorstaten

2. Colofon

Condor Rapporten 120
ISSN 2034-6387

McDonald's te Bilzen, Gemeente Bilzen
Archeologisch vooronderzoek door middel van boringen

Auteurs: T. Deville en S. Houbrechts
In opdracht van: McDonald's Restaurants Belgium NV
Foto's en tekeningen: Condor Archaeological Research BVBA, tenzij anders vermeld

Condor Archaeological Research BVBA, Bilzen, maart 2013.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaargemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafschrijfelijke toestemming van de uitgevers.

Condor Archaeological Research BVBA
Martenslindestraat 29,
3742 MARTENSLINDE (BILZEN)
Tel 0032 (0)498 59 38 89
E-mail: info@condorarch.be
www.condorarch.be

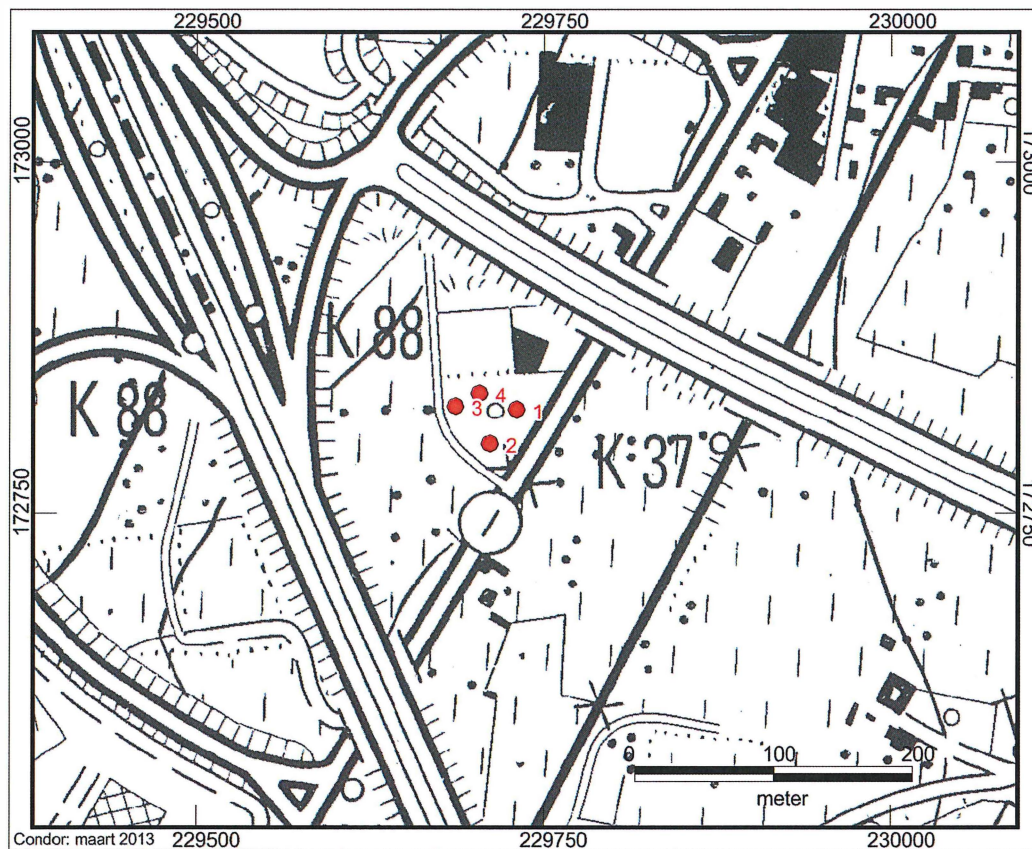
3. Administratieve gegevens

3.1 Onderzoeksgegevens

Datum veldwerk: 20/03/2013
Uitvoerder: Condor Archaeological Research BVBA
Condor Rapporten: 120
Opdrachtgever: McDonald's Restaurants Belgium NV
Onderzoeksvorm: Verkennend booronderzoek
Bevoegd gezag: ZOLAD+

3.2 Locatiegegevens

Provincie: Limburg
Gemeente: Bilzen
Plaats: Bilzen
Toponiem: Tongersestraat
Kadastrale gegevens: Afdeling: 1 Sectie: H / 1 Nrs.: 706D.
Kaartblad: /

Afbeelding 1: Topografische kaart van de omgeving van het plangebied met daarop de vier uitgevoerde boringen.

4. Inleiding

4.1. Onderzoekskader

Op woensdag 20 maart 2013 heeft Condor Archaeological Research bvba in opdracht van McDonald's Restaurants Belgium NV een booronderzoek uitgevoerd aan de Tongersestraat te Bilzen, gemeente Bilzen, provincie Limburg. Binnen het plangebied wordt weldra een nieuw McDonald's restaurant gerealiseerd met bijhorend nutsgebouw en parkeerterrein.

Het doel van het booronderzoek is om vast te stellen of de toekomstige verstoringsdiepte, die grotendeels beperkt blijft tot een diepte van 80 cm beneden het maaiveldniveau een verstorende invloed zal hebben op het onderliggende archeologisch niveau. Afhankelijk van de onderzoeksresultaten kan dan beslist worden of er een verder archeologisch onderzoek noodzakelijk is, dan wel dat de werken geen invloed hebben op het archeologisch niveau waardoor een vervolgonderzoek niet noodzakelijk wordt geacht.

4.2. Onderzoeksteam

Het onderzoeksteam van Condor Archaeological Research bestond uit:

- S. Houbrechts Digitalisatie
- T. Deville Veldwerk en rapportage
-

4.3 Dankwoord

Dankzij de medewerking en het vertrouwen van verschillende partijen kon er tijdens dit project voortvarend worden gewerkt. In het bijzonder danken we de opdrachtgever, McDonald's Restaurants Belgium NV, voor de voortvarende medewerking en ZOLAD+.

4.4. Uitwerking en rapportage

Na het veldonderzoek worden de onderzoeksgegevens uitgewerkt en geanalyseerd. Ter afronding van het archeologisch vooronderzoek is het voorliggend eindrapport samengesteld.

5. Onderzoeksstrategie

Op vraag van Dhr T. Vanderbeken, erfgoedconsulent van ZOLAD+ werd in eerste instantie een verkennend booronderzoek uitgevoerd waarbij verspreid over het gehele plangebied vier boringen dienen geplaatst te worden. Twee boringen zijn aan de straatzijde geplaatst (boringen 1 en 2), de overige twee boringen (boringen 3 en 4) zijn achteraan op het terrein uitgevoerd. De exacte boorlocaties zijn tijdens het veldwerk bepaald door middel van een GPS-toestel (type: Trimble R6) met een afwijking van 1 à 2 cm. Tevens wordt van iedere boring de hoogte bepaald ten opzichte van TAW (Tweede Algemene Waterpassing).

Er is geboord met een Edelmanboor (handboor) met een diameter van 7 cm. De boringen zijn uitgevoerd tot op een diepte van minstens 120 cm beneden het maaiveld. Het opgeboorde sediment is verbrokkeld en versneden en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de ASB 5.2-norm en bodemkundig (FAO/Unesco) geïnterpreteerd. Iedere boring is gefotografeerd. De boringen zijn uitgelegd in rijen van 50 cm en liggen, van boven naar beneden, van noordoost naar zuidwest.

6. Onderzoekresultaten

Volgens de bodemkaart van België wordt binnen het plangebied een matig droge leembodem met een textuur B-horizont verwacht. Dit zijn typische bodems binnen de leemstreek. Deze bodems hebben een humeuze, grijsbruine bovengrond (Ap-horizont) van 25-30 cm dik. Hieronder ligt een bruingele uitlogingshorizont (E-horizont) van 40-60 cm dikte die rust op een B-horizont met bruine kleur. Op een diepte van circa 120 à 130 cm beneden het maaiveld gaat deze aanrijkingshorizont over in de C-horizont (moederbodem).

Afbeeldingen 2 (links) en 3 (rechts): Detailfoto's van de boringen 1 en 2.

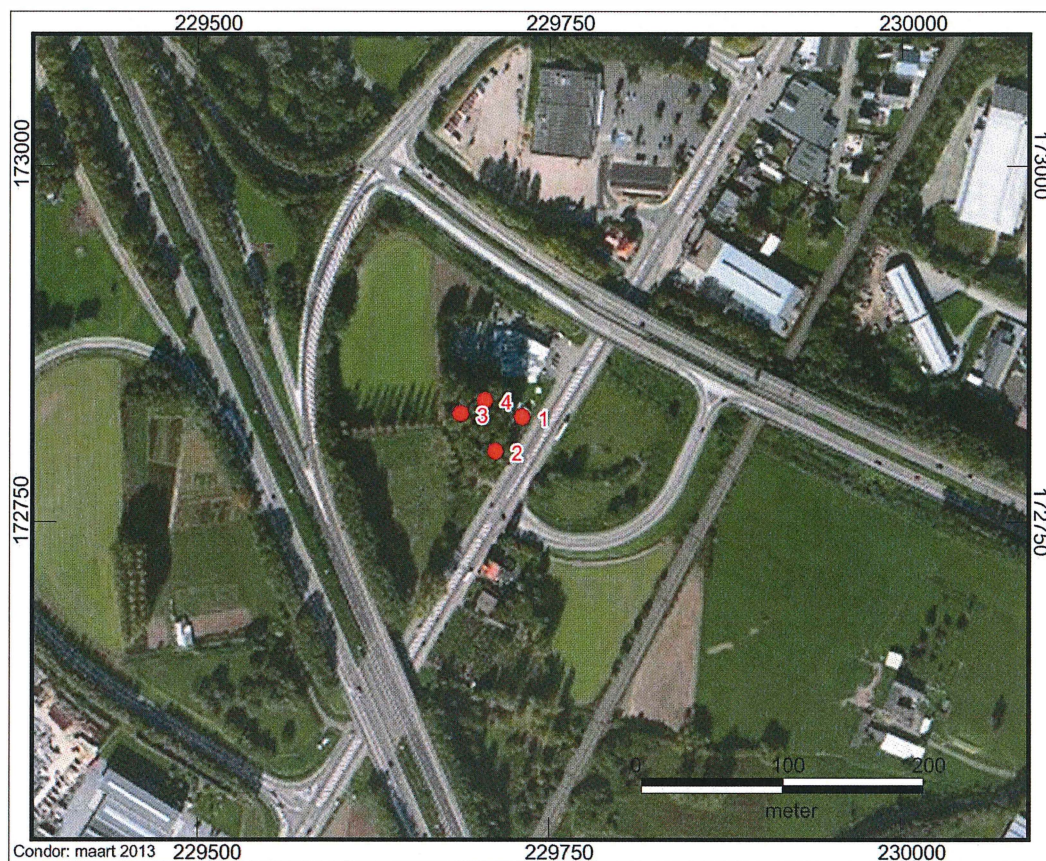
Op basis van de resultaten van het veldonderzoek komt een heel ander beeld naar voren. In geen van de boringen is het verwachte bodemprofiel aangetroffen.

Afbeeldingen 4 (links) en 5 (rechts): Detailfoto's van de boringen 3 en 4.

Iedere boring, zonder enige uitzondering vertoont een sterk verstoord bodemprofiel. Noch van de oorspronkelijke Ap-horizont, als van de onderliggende E-, en B-horizont zijn sporen gevonden. Enkel in boring 4 is uiteindelijk, op een diepte van 105 cm

beneden het maaiveldniveau, de C-horizont vastgesteld. In de overige boringen is zelfs deze C-horizont niet vastgesteld binnen de maximale boordiepte van 120 cm beneden het maaiveld voor de boringen 2 en 3 en 150 cm beneden maaiveldniveau in boring 1. Het is dus duidelijk dat het plangebied in het verleden sterk verstoord werd. De verschillende lagen in deze verstoringspakketten verschillen sterk van elkaar binnen iedere en tussen iedere boring. Wel kan met zekerheid worden gesteld dat de verstoringen van recente oorsprong zijn. Niet alleen zijn er grote brokken industrieel gebakken baksteen vastgesteld, de aanwezigheid van steenkool indiceert een datering in de 20ste eeuw.

Afbeelding 6: Boorpuntenkaart met daarop de locaties van de geplaatste boringen.

7. Aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten van het booronderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. Het plangebied is in het verleden verstoord geweest waardoor de toekomstige graafwerkzaamheden grotendeels beperkt blijven tot deze geroerde toplagen. De dieper gaande verstoringen zijn van dermate beperkte aard dat een vervolgonderzoek niet adequaat zou zijn ten opzichte van de eventuele resultaten dat een verder onderzoek zou voortbrengen.

Bovenstaand advies is slechts een selectieadvies en dient louter ter advisering van het bevoegd gezag: ZOLAD+. Het definitieve besluit met betrekking tot de vrijgave van het terrein, zal op basis van het uitgebrachte advies genomen worden door het bevoegd gezag. Daarom wordt geadviseerd om inzake het besluit contact op te nemen met ZOLAD+.

BIJLAGEN

Bijlage 1

Locatie : McDonald's te Bilzen _____

Datum : 20-03-2013 _____

Beschrijver : Tom Deville _____

Boor	LOO	Lithologie						Kleur				Overige kenmerken						Interpretatie			opmerkingen
nr.	(cm)	GD	BK	BS	BZ	BG	BH	HK	TK	IK	VLK	LG	TL	CO	SST	NVS1	NVS2	BHN	BI	GI	
1	20	G			4			OR											OPH		
	50	Z		2				GR	OR		VDBR2								X		
	70	L			2			GR		DO									X		BMB1
	150	K			4			GR											X		
2	20	G			4			OR	GR										OPH		
	70	L			4			GR			VDGE1								X		BMB2, KG1
	110	L			4			GR											X		BMB2, KG1
	120	L			2			BR	GE	LI	VBR1								X		
3	60	L			4			GR	GR	DO									X		BMB1, BMX1, KG1
	75	L			2			GR			VOR1					ROV1			X		
	120	L			2			BR	GE	LI									X		
4	45	L			2			GR	GR	DO									X		KG1, BMB1, BMX1
	70	L			2			GE											X		
	105	L			2			BR	GR										X		BMB1, KG1
	120	L			2			GR	GE		VOR1					ROV1		BHC			

Betekenis van de afkortingen:

LDO - Onderzijde boortraject in cm -mv

Lithologie:

GD - Onverharde sedimenten: G = grind, K = klei, L = leem, V = veen, Z = zand, P = puin

Korrelgrootte: uf = uiterst fijn, zf = zeer fijn, mf = matig fijn, mg = matig grof, zg = zeer grof,

ug = uiterst grof

Bijmengsels: BK = bijmengsel klei, BS = bijmengsel silt, BZ = bijmengsel zand, BG = bijmengsel grind,

BH = bijmengsel humus. Betekenis toegevoegde cijfers: 1 = zwak, 2 = matig, 3 = sterk en 4 = uiterst.

Kleur:

HK = hoofdkleur, BL = blauw, BR = bruin, GE = geel, GN = groen, GR = grijs, OL = olijf, OR = oranje,

PA = paars, RO = rood, RZ = roze, WI = wit, ZW = zwart.

TK = Tweede kleur (kleurafkortingen als boven).

IK = Intensiteit kleur: LI = licht en DO = donker

VLK = Vlekken (V): 2° en 3° letter is kleurafkorting als boven, 1 = weinig, 2 = matig, 3 = veel

Overige kenmerken:

SO = Sortering: 1 = slecht, 2 = matig, 3 = goed, 4 = zeer goed

CO = Consistentie (C): ZSL = zeer slap, SLA = slap, MSL = matig slap, MST = matig stevig, STV = stevig

PLH = plantenresten (PL): PLO = geen, PLI = spoor, PL2 = weinig, PL3 = veel

NVS = nieuwvormingen: MNC = mangaanconcreties, ROY = roestvlekken, FEC = ijzerconcreties,

FFV = fosfaatvlekken

TL = trends in de laag: FUA = naar boven toe fijner, TOH = aan de top humeus

SST = Sedimentaire structuren: KL = kleilagen, LL = lemlagen, STZL = zandlagen, FLA = fijn

gelaagd

LG = laaggrens: BSE = basis scherp, BGE = basis geleidelijk, BDI = basis diffuus

BHN = Bodemhorizont: BHA = A-horizont, BHAp = ploegvoor/omgezette diepere lagen, BHAA = plaggendek, BHB = B-horizont, BHBs = B-horizont met sesquioxiden, BHC = C-horizont, BHCg = C-horizont met gleykenmerken, BHCr = gereduceerde C-horizont

BI = Bodemkundige interpretaties: BOV = bouwvoor, XX = recent verstoord, XM = verveend,

VEG = veengrond, OPG = opgebracht, SLO = slootvulling, PD = plaggendek, AD = antropogeen dek,

MPG = moderpodzol

GI = Geologische interpretaties: LSS = löss, COL = colluvium, ALL = alluvium, DEZ = dekzand,

RIV = rivierafzettingen, FPG = fluvioperiglaciaal

AIS = Archeologische indicatoren: BST = baksteen, SKO = steenkool, HKF = houtskool fijn verdeeld,

AWF = aardewerkfragmenten, PUI = puin, SIN = sintels, ASF = asfaltbeton, MXX = metaal

SVU = vuursteenfragmenten, GLS = glas, SLA = slakken/sintels, VKL = verbrande klei/leem